

פתיחה למסכת סנהדרין

א. רקע במקראות

1. עצת יתרו – שמות י"ח, יג-כז, ובפירוש הרמב"ן לפסוקים טו, יט.
2. שמות כא, א; שמות כד, יד
3. דברים א, ט-יח, ובפירוש הרמב"ן לפסוקים ט, יח; דברים טז, יח-כ; שם, יז, ח-יג.
4. במדבר יא, י-יח

ב. משנה סנהדרין

1. מסכת סנהדרין – עברו ברפרוף על פרקי המסכת והתרשמו מהנושאים של המסכת והמבנה שלה. ממליץ לעיין ברפרוף בספר שופטים ביד החזקה ולהשוות את גופי ההלכות של הרמב"ם לפרקי משנה סנהדרין.
2. משנה סנהדרין פרק א' – למדו את הפרק, עמדו על מבנה מערכת המשפט ועל שינויי הסגנון בדיון על ע"א לעומת הסגנון בדיון על ג' וכ"ג.
3. להרחבה – ממליץ להשוות לרמב"ם סנהדרין ה, א-ח.

ג. מצות מינוי דינים

1. סנהדרין טז; ת"ר מנין שמעמידין... את שבטו'.
2. מכות ז, 'סנהדרין נוהגת... בכל עיר ועיר'; ירושלמי מכות א, ח, 'סנהדרין... לשבטיד'.
3. ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה קעו.
4. רמב"ם סנהדרין א, א-ב, ובכסף משנה; רמב"ן על התורה דברים טז, יח [להרחבה - רמב"ם בפירוש המשנה למכות פ"א מ"א; ה"ל סנהדרין פ"ד הי"ב; שם פ"ד הי"ד. למקור אפשרי לפרשנות הרמב"ם למשנה במכות, סנהדרין יד. "אמר רבי יהושע בן לוי אין סמיכה... דלא סמיכין בחוצה לארץ"]
5. רמב"ם מלכים ט, יד.

ד. מי שסיימה - דיני ממונות – סוגיית הגמרא הראשונה

ב: "אטו גזילות... אית ליה דשמואל" (ג).

5 (טו) כי יבא אלי העם לדרוש א-להים – השיב משה לחותנו צריכים הם שיעמדו עלי זמן גדול מן היום, כי לדברים רבים באים לפני, כי יבא אלי העם לדרוש א-להים – להתפלל על חוליהם ולהודיעם מה שיאבד להם, כי זה יקרא 'דרישת א-להים'. וכן יעשו עם הנביאים כמו שאמר: לפנים בישראל כה אמר האיש בלכתו לדרוש א-להים לכו ונלכה עד הרואה (שמואל א ט': ט"ו), וכן: ודרשת את י"י מאותו לאמר האחיה מחלי זה (מלכים ב ח': ח') – שיתפלל עליו ויודיענו אם נשמעה תפלתו. וכן: ותלך לדרוש את י"י (בראשית כ"ה: כ"ב) – כמו שפרשתי שם. ועוד, שאני שופט אותם: כי יהיה להם דבר בא אלי ושפטתי, ועוד אני מלמד אותם תורה: והודעתי את חקי האלהים ואת תורותיו.

10 (יט) ... היה אתה לעם מול האלהים – נגד האלהים. יאמר: היה אתה בעבורם עומד נגד האלהים להתפלל אליו, כטעם: יום צעקתי בלילה נגדך (תהלים פ"ח: ב'). והבאת אתה את הדברים שיבקשו אל האלהים – הודה לו על הדבר הראשון שאמר: כי יבא אלי העם לדרוש אלהים (שמות י"ח: ט"ו).

15 ויתכן שיהיה גם בזה עצה ממנו, יאמר: היה אתה לעם מול האלהים – לשבת באהל מועד מזומן לפניו לדרוש אותו, ולא יהיה זה במקום המשפט.

(כ) והזהרת אתה את החקים ואת התורות – ותודיע להם את הדרך אשר ילכו בה על פי התורה והמצוה. שתזהיר אותם מאד, ותלמדם התורה והמצוה. הודה לו גם במה שאמר: והודעתי את חוקי האלהים ואת תורותיו (שמות י"ח: ט"ז). וגם בזה עצה, להזהיר אותם מאד, ולהתרות אותם במצות וענשם, אחרי שלא יעשה בהם הוא את הדין. אבל במשפט אשר אמרת: ושפטתי בין איש ובין רעהו (שמות י"ח: ט"ז), שים לך שופטים עמך, כי כבוד ממך (שמות י"ח: י"ח) דבר המשפט יותר מן הכל, וטוב לך ולהם להקל מעליך, ונשאו אתך (שמות י"ח: כ"ב). ובידוע כי היו עם משה שוטרים נוגשים בעם, להביא הנתבעים לפניו ולנגשם בדבר המשפט, והרבה מהם עם השופטים האלה, ולכך אמר במשנה תורה: ושוטרים לשבטיכם (דברים א': ט"ו). ואין צורך להזכיר זה בכאן, כי לא היה מעצת יתרו.

25 וטעם: בעת ההיא – בשבתנו בחורב, אבל הזכיר זה בכאן לאמר הנה קבלנו את התורה, והיו עליכם שופטים ושוטרים לשפוט ולהנהיג אתכם, והנה היינו מוכנים ומזומנים לבא בארץ, ונסע מחורב לדגלנו עם שופטינו וזקנינו, ותקרבו אלי כולכם עם חכמיכם וראשיכם ובקשתם מרגלים, ונתקלקל הענין.

30 והטעם להזכיר זה בכאן כי בידוע שזה הענין עצת יתרו, והוא אמר למשה: היה אתה לעם מול האלהים (שמות י"ח: י"ט) – שיתפלל עליהם בעת צרתם, ואמר לו: והזהרת אתה את החקים ואת התורות וגוי' (שמות י"ח: כ') – שילמדם הוא עצמו התורה, אך במשפט נתן לו עצה שימנה שופטים לסייעו. וכבר פירשתי שם (רמב"ן שמות י"ח: כ'). ולכן סיפר בכאן כי כאשר מינה שרי האלפים והמאות לא מינה אותם רק על המשפט, אבל הוא בעצמו ילמדם כל הדברים אשר יעשון על פי התורה, כי שמע לעצת חותנו ויעש כל אשר אמר (שמות י"ח: כ"ד).

35 ולא הזכיר משה עצמו בכאן, ולא אמר דבר בשם אומרו. ונראה בעיני שלא רצה להזכירו במעמד כל ישראל לענותו, או שלא יהיה לכבוד לו שיזכיר לדור הזה כי אשה כושית לקח (במדבר י"ב: א'). ויתכן שהטעם מפני שנמלך בשכינה ועל פי הגבורה נעשה הענין ההוא.

- 40 משנה סנהדרין פרק א
 (א) [א] דיני ממונות, בשלשה.
 גזלות וחבלות, בשלשה.
 נזק וחצי נזק, תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה [בדפוסים נוסף – בשלשה], האונס והמפתח והמוציא שם רע, בשלשה, דברי רבי מאיר.
 45 וחכמים אומרים: המוציא שם רע, בעשרים ושלשה, שיש בו דיני נפשות.
 (ב) [ב] מכות, בשלשה.
 עבור החדש, בשלשה.
 עבור השנה בשלשה, דברי רבי מאיר.
 רבן שמעון בן גמליאל אומר: בשלשה מתחילים, ובחמשה נושאים ונותנים, וגומרין בשבעה.
 50 ואם גמר בשלשה, מעברת.
 (ג) [ג] סמיכת הזקנים ועריפת העגלה בשלשה, דברי רבי שמעון.
 רבי יהודה אומר: בחמשה.
 חליצה ומאונים, בשלשה.
 נטע רבעי, ומעשר שני שאין דמיו דועין, בשלשה.
 55 וההקדשות, בשלשה.
 והערכים והמטלטליו, בשלשה.
 רבי יהודה אומר: ואחד מהן כהן.
 ובקרקעות, תשעה וכהן, ואדן פיוצא בהן.
 (ד) [ד] דיני נפשות, בעשרים ושלשה.
 60 הרובע והנרבע בעשרים ושלשה, שנאמר: "והרגת את האשה ואת הבתולה" (ויקרא כ"ט:ז),
 ואומר: "ואת הבתולה תהרגו" (ויקרא כ"ט:ו).
 שור נסקל בעשרים ושלשה, שנאמר: "השור יסקל וגם בעליו יומת" (שמות כ"א:כ"ט), כמיתת
 הבעלים, כך מיתת השור.
 הארי והדב והנמר והפרדלס והנחש, מיתתו בעשרין ושלשה.
 65 רבי אליעזר אומר: כל הקודם להרגו, זכה.
 רבי עקיבה אומר: מיתתו בעשרין ושלשה.
 (ה) [ה] אין דנים לא את השבט, ולא את נביא השקר, ולא את כהן גדול, אלא בבית דין שלשבעים
 ואחד.
 ואין מוציאים למלחמת הרשות, אלא על פי בית דין שלשבעים ואחד.
 70 אין מוסיפין על העיר ועל העזרות, אלא על פי בית דין שלשבעים ואחד.
 ואין עושין סנהדריות לשבטין, אלא בבית דין שלשבעים ואחד.
 ואין עושין עיר הנדחת, אלא בבית דין שלשבעים ואחד.
 אין עיר נדחת בספר, ולא שלוש עיר נדחת, אבל עושין אחת או שתים.
 (ו) [ו] סנהדרין גדולה היתה שלשבעין ואחד, קטנה שלעשרים ושלשה.
 75 מנין לגדולה שהיא שלשבעין ואחד? שנאמר: "אספה לי שבעים איש מזקני ישראל" (במדבר
 י"א:ט"ז), ומשה על גביהם, הרי שבעים ואחד.
 רבי יהודה אומר: שבעין.

- 80 ומִנֵּן לְקַטְנָה שֶׁהִיא שְׁלֵשָׁרִין וְשִׁלְשָׁה? שְׁנַאֲמַר: "וְשִׁפְטוּ הָעֵדָה" (במדבר ל"ה: כ"ד-כ"ה), "וְהִצִּילוּ הָעֵדָה", עֵדָה שׁוֹפְטוֹת וְעֵדָה מַצְלֵת, הָרִי עֲשָׂרִין.
- 80 ומִנֵּן לְעֵדָה שֶׁהִיא עֲשָׂרָה? שְׁנַאֲמַר: "עַד מְתֵי לְעֵדָה הָרְעָה הַזֹּאת" (במדבר י"ד: כ"ז), יָצָא יְהוֹשֻׁעַ וְכָלֵב.
- [ז] ומִנֵּן לְהִבְיָא עוֹד שְׁלֵשָׁה? מִמִּשְׁמַע שְׁנַאֲמַר: "לֹא תִהְיֶה אַחֲרֵי רַבִּים לְרַעַת" (שמות כ"ג: ב'), שׁוֹמֵעַ אֲנִי שְׁאֲמַר, הִיָּה עִמָּהּ לְטוֹבָה, א
- 85 וְאִם כֵּן, לָמָּה נֶאֱמַר: "אַחֲרֵי רַבִּים לְהִטָּת" (שמות כ"ג: ב')? לֹא כְּהִטוּתָּךְ לְטוֹבָה הִטוּתָּךְ לְרַעָה: הִטוּתָּךְ לְטוֹבָה, עַל פִּי אֶחָד, וְלְרַעָה, עַל פִּי שְׁנַיִם.
- וְאִין בֵּית דִּין שְׁקוּל, ב
- מוֹסִיפִין עֲלֵיהֶן עוֹד אֶחָד, הָרִי עֲשָׂרִים וְשִׁלְשָׁה.
- כְּמָה יְהֵא בְעִיר וַתְּהִי רְאוּיָה לְסִנְהֶדְרִין? מֵאָה וְעֲשָׂרִין.
- רַבִּי נַחֲמָיָה אוֹמֵר: מֵאֲתִים וְשִׁלְשִׁין, כְּדֵי שְׂרֵי עֲשָׂרוֹת.
- 90 רמב"ם סנהדרין והעונשין המסורין להם ה': א'
- (א) אין מעמידין מלך אלא על פי בית דין של שבעים ואחד, ואין עושין סנדרי קטנה לכל שבט ושבט ולכל עיר ועיר אלא בית דין של שבעים ואחד, ואין דנין לא את השבט שהודח כולו, ולא את נביא השקר, ולא את כהן גדול בדיני נפשות, אלא בבית דין הגדול. אבל דיני ממונותיו בשלשה:
- וכן אין נעשה זקן ממרא, ולא עונשין עיר הנידחת, ולא משקין את השוטה, אלא בבית דין הגדול.
- 95 ואין מוסיפין על העיר ועל העזרות, ולא מוציאים למלחמת הרשות, ולמדידת החלל, אלא על פי בית דין הגדול. שנאמר "כל הדבר הגדול יביאו אליך" (שמות י"ח: כ"ב):
- (ב) אין דנין דיני נפשות בפחות מעשרים ושלשה, שהן סנדרי קטנה, בין דיני נפשות אדם בין דיני נפשות בהמה. לפיכך אין דנין שור הנסקל, ולא בהמה הנרבעת או הרובעת, אלא בבית דין של עשרים ושלשה. אפילו ארי ודוב ונמר ובורדלס שהן תרבות, ויש להן בעלים, שהמיתו, מיתתן בעשרים ושלשה. אבל נחש שהמית, אחד הורג אותו:
- 100 (ג) המוציא שם רע, אין דנין אותו תחילה אלא בבית דין של עשרים ושלשה, מפני שיש בדינו צד לדיני נפשות, שמא יהיה הדבר אמת ותיסקל הבת. לא נאמנו דברי הבעל, ובא האב לתבעו בקנס, דינו בשלשה:
- ומניין שאין דנין דיני נפשות אלא בעשרים ושלשה, אף על פי שדברי קבלה הן, הרי הוא אומר "ושפטו העדה והצילו העדה" (במדבר ל"ה: כ"ד-כ"ה) (מקוצר), עדה שופטת, והן המחייבין, ועדה מצלת, והן המזכין, ואין עדה פחותה מעשרה, הרי עשרים, ומוסיפין שלשה כדי שיהיה בית דין שקול ויהיה בו "אחרי רבים להטות" (שמות כ"ג: ב'):
- (ד) מכות בשלשה, ואף על פי שאפשר שימות כשמלקין אותו.
- (ה) עריפת העגלה בחמישה.
- 110 (ו) עיבור החודש בשלשה.
- (ז) עיבור השנה בשבעה. וכל אלו סמוכין, כמו שביארנו:
- (ח) דיני קנסות, כגון גזילות וחבלות, ותשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמישה, והאונס והמפתה, וכיוצא בהן, אין דנין אותן אלא שלשה מומחין, והן הסמוכין בארץ ישראל. אבל שאר דיני ממונות, כגון הודאות והלואות, אינן צריכין מומחה, אלא אפילו שלשה הדיוטות ואפילו אחד מומחה דן אותן. לפיכך דנין בהודאות והלואות וכיוצא בהן בחוצה לארץ, אף על פי שאין בית דין
- 115

של חוצה לארץ אלהים, שליחות בית דין של ארץ ישראל עושין. ואין להן רשות לדון דיני קנסות בשליחותן:

מכות ז, א

120 סנהדרין נוהגת כו'. מנא ה"מ? דתנו רבנן: והיו אלה לכם לחוקת משפט לדורותיכם - למדנו לסנהדרין שנוהגת בארץ ובחוצה לארץ; א"כ, מה תלמוד לומר בשעריך? בשעריך אתה מושיב בתי דינים בכל פלך ובכל עיר ועיר, ובחול אתה מושיב בכל פלך ופלך ואי אתה מושיב בכל עיר ועיר.

ירושלמי מכות א' ח' ב'

125 סנהדרין נוהגת בארץ כול'. סנהדרין נוהגת בארץ ובחוצה לארץ. דכתיב והיו אלה לכם לחוקת משפט לדורותיכם בכל מושבותיכם. ומה תלמוד לומר שופטים ושטרות תתן להם בכל שעריך. בערי ארץ ישראל. אלא שבערי ארץ ישראל מושיבין דינים בכל עיר ועיר ובחוצה לארץ מושיבין אותן פלכים פלכים. תני. רבי דוסתאי בירבי ינאי אומר. מצנה לכל שבט שיהא דן את שבטו. דכתיב שופטים ושטרות תתן להם בכל שעריך אשר י"י אלהיהם נתן להם לשבטיהם.

ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה קעו

130 והמצוה הקע"ו היא שצונו למנות שופטים ושטרות שיכריחו לעשות מצוות התורה ויחזירו הנוטים מדרך האמת אליה על כרחם ויצוו לעשות הטוב ויזהירו מן הרע ויעמידו הגדרים על העובר עד שלא יהיו מצוות התורה ואזהרותיה צריכות לאמונת כל איש ואיש. ומתנאי מצוה זו שיהיו השופטים האלו מדרגה למעלה ממדרגה. וזה בשיתמנו בכל עיר שלשה ועשרים דינים מקובצים כלם במקום אחד בשער העיר שהיא ראויה למספר הזה. ואלו הם סנהדרי קטנה. ויתמנו בירושלם בית דין הגדול משבעים דינים. ויתמנה אחד על אלו השבעים והוא ראש הישיבה והוא שיקראוהו החכמים (על"ת שיו וש"נ) נשיא גם כן. ויהו כלם מקובצים במקום אחד מיוחד להם. ועיר שאנשיה מעטים שאינה ראויה לסנהדרי קטנה יתמנו בה שלשה לעשות הדינים הקטנים. והדבר הקשה יביאו למי שהוא למעלה מהם. וכן ימנו שופטים ונוגשים בעם יסובבו בשוקים וברחובות ויביטו עניי העם בעסקיהם עד שלא יעשו עול ואפילו בדבר מועט. והצווי שבא במצוה זו הוא אמרו (ר"פ שופטי) שופטים ושטרות תתן להם בכל שעריך. ולשון ספרי מנין שממנין בית דין לכל ישראל תלמוד לומר שופטים ושטרות תתן להם על גבי כולם תלמוד לומר תתן להם ומנין שממנין בית דין לכל שבט ושבת ושבת תלמוד לומר בכל שעריך רבן שמעון בן גמליאל אומר לשבטיך ושפטו מצוה על כל שבט ושבת להיות דן את שבטו, ושפטו את העם על כרחן. וכבר נכפל הצווי הזה למנות שבעים זקנים והוא אמרו ית' למשה (בהעלותך יא) אספה לי שבעים איש ואמרו (ספרי) כל מקום שנאמר לי הרי הוא קיים כמו וכהנו לי [תצוה כח מא] וכו'. כלומר שהוא דבר מתמיד ואינה מצוה לפי שעה אבל הוא ראוי ומחויב לדורי דורות. ודע שאלו המנויים כולם כלומר סנהדרי גדולה וקטנה ובית דין שלשלה וזולתם מן המנויים אמנם יהיו כולם בארץ ישראל בהכרח. ואין סמיכה אלא בארץ ישראל. וכשנתקיימה הסמיכה בארץ ישראל אז איפשר לסמוכים ההם שישפטו בארץ ובחוצה לארץ (סנה' יד א וש"נ). אבל לא ידינו בדיני נפשות לא בארץ ולא בחוצה לארץ אלא אם כן היה בית הבחירה עומד כמו שבארנו בפתיחת המאמר הזה (עמ' רב ב). ולשון ספרי (זוטא בילקוט ומד' הגדול) באמרו יתעלה במכה נפש בשגגה (מסעי לה כט) והיו אלה לכם לחוקת משפט לדורותיכם בכל מושבותיכם, אמרו בכל מושבותיכם בחוצה לארץ יכול אף ערי מקלט יהיו נוהגות בחוצה לארץ תלמוד לומר אלה, הדינין ינהגו בארץ ובחוצה לארץ וערי מקלט אינן נוהגות אלא בארץ (לקי' סוף מ' קפב). וכבר התבאר משפטי מצוה זו כולם במסכת סנהדרין:

- 155 רמב"ם סנהדרין והעונשין המסורין להם א':א'
 (א) מצות עשה של תורה למנות שופטים ושוטרים בכל מדינה ומדינה ובכל פלך ופלך, שנאמר
 "שופטים ושוטרים תתן לך" (דברים ט"ז: ח), שופטים אלו הדיינים הקבועים בבית דין ובעלי דינים
 באין לפניהם :
 השוטרים אלו בעלי מקל ורצועה, והן העומדין לפני הדיינים המסבבין בשווקים ועל החנויות לתקן
 160 השערים והמידות ולהכות כל מעוות, וכל מעשיהן על פי הדיינים, וכל שיראו בו ערות דבר מביאין
 אותו לבית דין ודנין אותו כפי רשעו :
 (ב) אין אנו חייבין להעמיד בתי דינים בכל פלך ופלך ובכל עיר ועיר אלא בארץ ישראל בלבד, אבל
 בחוצה לארץ אינן חייבין להעמיד בית דין בכל פלך ופלך, שנאמר "תתן לך בכל שעריך אשר י"י
 אלהיך נותן לך" (דברים ט"ז: ח):
- 165 כסף משנה סנהדרין והעונשין המסורין להם א':א'
 (ב) אין אנו חייבין להעמיד וכו' אבל בח"ל וכו' – ברייתא ספ"ק דמכות (דף ז') מה ת"ל בשעריך
 בשעריך אתה מושיב בתי דינים בכל פלך ופלך ובכל עיר ועיר ובח"ל אתה מושיב בכל פלך ופלך ואי
 אתה מושיב בכל עיר ועיר ואם נוסחא זאת היתה לרבינו כך צריך לגרוס בדבריו אבל בח"ל אין אנו
 חייבין להעמיד בית דין אלא בכל פלך ופלך [ולא בכל עיר ועיר] או נוסחא אחרת נודמנה לו בגמ'
 170 ופירוש פלך אפרכיה :
- פירוש המשנה לרמב"ם מסכת מכות פרק א משנה יא
 [יא] כבר ביארנו בתחלת סנהדרין שהסמיכה לא תהא אלא בארץ ישראל וכאשר נתמנו הסנהדרין
 בארץ ישראל, יש להם לדון בארץ ובחוצה לארץ דיני קנסות ודיני נפשות, אלא שאין דנין דיני
 נפשות בחוצה לארץ אלא בזמן שדנין דיני נפשות בארץ ישראל. ואין דנין דיני נפשות בארץ ישראל
 175 וכל שכן בזולתה אלא בזמן שביט דין הגדול בלשכת הגזית שהרי אמר יתעלה לבלתי שמוע אל
 הכהן או אל השופט, בזמן שיש כהן מקריב על גבי המזבח יש דיני נפשות. ובתנאי שתהא
 הסנהדרין בלשכת הגזית כלומר במקדש דוקא, וזה שהזכיר ממיעוט ההריגה ראוי שיתכוונו
 הסנהדרין לכך על ידי שיתישבו בדין וימתינו, ואם לא יכלו ונתקיימה העדות על מי שנתחייב
 מיתה הרי אלו הורגין ואפילו אלף איש יום אחר יום אם אירע כן והוצרכו לכך על פי הדין.
- 180 רמב"ם סנהדרין והעונשין המסורין להם ד':ב'
 (יב) בית דין שנסמכו בארץ ישראל ויצאו לחוצה לארץ, הרי הן דנין דיני קנסות בחוצה לארץ כדרך
 שדנין בארץ, שהסנהדרין נוהגת בארץ ובחוצה לארץ, והוא שהיו סמוכין בארץ :
- רמב"ם סנהדרין והעונשין המסורין להם ד':ד'
 (יד) בזמן שדנין דיני נפשות בארץ ישראל, דנין דיני נפשות כן בחוצה לארץ, והוא שיהיו הסנדרי
 185 סמוכים בארץ, כמו שביארנו שהסנהדרין נוהגת בארץ ובחוצה לארץ :
- רמב"ן דברים ט"ז:ח'
 וביאר בכאן ששימו השופטים בכל עריהם כאשר יתן להם השם הארץ, כי בחוצה לארץ אינם
 חייבים למנות להם בית דין, אבל כאשר יצחק המעוות יעמדו עליו הראויים לשפוט ובמשפטיהם
 ישפטוהו, או יעלה לארץ בזמנה ושם ישפטוהו במקום המשפט. והוסיף בכאן שוטרים – והם
 190 שיהיו נוגשים בדבר המשפט. ולפי זה, אין ישראל שבחוצה לארץ מצווים למנות להם דיינים
 בעיירות. וכן כתב הרב ר' משה (רמב"ם הלכות סנהדרין א':ב').

אבל במסכת מכות (בבלי מכות ז'). שנו : והיו אלה לכם לחוקת משפט לדורותיכם בכל מושבותיכם (במדבר ל"ה: כ"ט) – מלמד שהסנהדרין נוהגת בארץ ובחוצה לארץ, אם כן למה נאמר : שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך, אלא בארץ אתה מושיב בכל פלך ופלך ובכל עיר ועיר, בחוצה לארץ אתה מושיב בכל פלך ופלך, ואין אתה מושיב בכל עיר ועיר. ונראה מזה שחייבים למנות סנהדרין בחוצה לארץ ולא בכל עיר ועיר כארץ ישראל, אלא פלכים פלכים. אם כן, המצוה הזאת נוהגת בכל זמן בדיני ממונות ובדברים הנידונים בחוצה לארץ, אבל בזמן הזה לאחר שבטלה הסמיכה, כיון שכל המשפטים בטלים מן התורה, דכתיב: לפניהם (שמות כ"א: א') – ולא לפני הדיוטות, ואנן הדיוטות אנן, ואין הדיינין בחוצה לארץ אלא תקנה דשליחותיהו עבדינן (בבלי גיטין פ"ח:), אין אנו חייבין במצות מנוי שופטים מן התורה כלל. 195 200

רמב"ם מלכים ומלחמות ט: י"ד

(יד) וכיצד הן מצווין על הדיינין, חייבין להושיב דיינים ושופטים בכל פלך ופלך לדון בשש מצוות אלו ולהזהיר את העם, ובן נח שעבר על אחת משבע מצוות אלו ייהרג בסיף :